

drene de søger at afskære, har Successorerne rejst denne Sag. Vil nu virkelig Domstolene tilkende dem Eneret til Besiddelsen af Landets største og rigeste Ejendomme?

Den tredie Part i Sagen er de yngre Søkende. De og Forældrene staar ofte sammen. Som før bemærket har jeg set flere Eksempler paa, med hvilken dyb Bekymring Fideikommisbesidderne og deres Hustruer ser deres yngre Børns Fremtid i Møde. Jeg har set i hvert Fald een saadan Moder af Kærlighed til sine yngre Børn styrte sig ud i saa store Forretninger og Bekymringer, at hun en Tid mistede sit Sinds Ligevægt og var ved at gaa aandeligt helt til Grunde. For Familien er den bestaaende Ordning urimelig. Successor er fristet til at forfalde til Ødselhed og Lediggang, da Rigdom i hvert Fald er ham sikret. De yngre Børn er fristede til at fortvivle. De vil ikke uden ganske ualmindelige Evner være i Stand til at skabe sig selv og den Familie, de en Gang maatte stifte, Livsvilkaar, som svarer til dem, hvorunder de er opvokset. Midt i Rigdommen er dette en stadig gnavnende Sorg og Smerte for deres Fader og Moder.

Den fjerde Part i den Ordning, som Loven af 4. Oktober 1919 traf, er det danske Statssamfund. Om dettes Interesse i denne Ordningens Opretholdelse som Grundlag for den nye, store Landboreform, hvis Udførelse i Livet allerede er paabegyndt, har jeg talt, og jeg skal ikke opholde mig mere derved.

I dette Øjeblik kan jeg ikke ganske overse — og det kan vist ingen —, hvilken Virkning det vil faa, hvis Højesteret godkender Østre Landsrets Dom. Højesterets-sagfører Liebe har paa den svenske Grey Pipers Vegne været ganske overordentlig virksom for, at dennes danske Fideikommis blev afløst saa hurtigt som muligt. Derfor er den store Ejendom Egholm, som hører under dette Fideikommis, og som ligger i Horns Herred, allerede udstykket. De nye Ejere har tiltraadt Ejendommene, og nye Hjem er dannede der. Hvorledes skal det gøres om igen, hvis Højesteret stadfæster denne Dom? Der er utvivlsomt flere Tilfælde af samme Art. Grev Mogens Frijs har ønsket Afløsningen af Grevskabet „Frijsenborg“ fremmet saa hurtigt som muligt. Paa Grund af Sagens Omfang havde Udstykningen endnu ikke fundet Sted, da jeg i Marts Maaned blev afskediget, og jeg ved ikke, hvor langt Sagen er fremmet nu.

Til Landboreformens Fremme ventedes fra Frijsenborg adskillige Millioner Kroner til Jordfonden i indeværende Finansaar. — Jord-

fonden, hvortil disse Peng skal gaa, maa i en meget nær Fremtid raade over mange Penge, thi man maa huske paa, at Lens- og Stamhusoverenskomsten skal skaffe Penge ogsaa til Udstykning af Præstegaardsjorderne. Naar en væsentlig Del af Præstegaardsjordtilliggendet gives i Brug til Landarbejdere, uden at disse skal udrede nogen Købesum derfor, maa Vederlaget skaffes ad anden Vej, og det er Lovens Anvisning, at disse Penge tages af Jordfonden, som faar dem fra de Lensbesiddere, der berytter sig af Adgangen til ved Overenskomst med Staten at faa de fideikommisriske Baand løst. Der er allerede udstykket en Del Præstegaarde, og jeg antager, at adskillig flere Præstegaarde er under Udstykning. Hvorledes skal det gaa, hvis de dertil fornødne Penge nu berøves Staten, fordi Jordfonden ikke faar Pengene fra Lensafløsningen? Det vil blive en uhyre vanskelig Sag for Staten. Den maa vel træde til og træde ind i Jordfondens Sted og paatage sig alle dennes Udgifter. Jeg gad se, hvorledes dette skal lade sig gøre i Tider som disse.

Lovgivningsmagten har ikke taget nogens Ejendom ved Ekspropriation ved Gennemførelsen af Loven af 4. Oktober 1919. Den har aabnet Adgang for Fideikommisbesidderne til at faa det Baand løst, som hviler paa deres Besiddelser, saaledes at de bliver Ejere af disse, naar visse Vilkaar opfyldes overfor Staten og overfor Successorerne. Grundlovens § 91 bemyrdiger udtrykkelig Lovgivningsmagten til at skønne over, paa hvilke Vilkaar denne Afløsning bør ske. Jeg maa nu sige, at i Mangel af saadan udtrykkelig Bemyndigelse vilde efter min Mening Lovgivningsmagten alligevel have haft en saadan Bemyndigelse, thi naar dette Skøn en Gang skulde udøves, maatte det jo være Lovgivningsmagten, der udøvede det. Naar Livet krævede, at Afløsningen skulde finde Sted, er der ingen anden Statsmyndighed end Lovgivningsmagten, der kan skønne over, paa hvilke Vilkaar dette kan ske. Denne Bemyndigelse, som udtrykkelig gives af Grundloven, er derfor efter min Mening kun et Tegn paa, at allerede Grundlovsfædrene i 1849 havde Blikket aabent for, at en saadan Afløsning maatte komme, og at Skønnet skulde udøves. Grundlovsbestemmelsen i § 91 er baade ved sin Form og ved sit Indhold lige saa meget et Paalæg til Lovgivningsmagten, en Tilskyndelse og en Ansproing overfor Lovgivningsmagten til at træffe en Ordning i denne Sag, som den er en Bemyndigelse. Som Bemyndigelse er den egentlig ikke formet, og som saadan vilde den ogsaa være en Over-